

ПРАВИЛНИК за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта

Приет с ПМС № 131 от 19.06.2003 г., обн., ДВ, бр. 58 от 27.06.2003 г., в сила от 27.06.2003 г., изм. и доп., бр. 82 от 21.09.2004 г., изм., бр. 84 от 27.09.2004 г., в сила от 1.10.2004 г.; Решение № 2368 от 16.03.2005 г. на ВАС на РБ - бр. 26 от 25.03.2005 г., в сила от 25.03.2005 г.; изм. и доп., бр. 95 от 29.11.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 42 от 23.05.2006 г., в сила от 23.05.2006 г., бр. 60 от 4.07.2008 г., в сила от 4.07.2008 г., изм. и доп., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 14.12.2010 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 7/2003 г., стр. 348; кн. 10/2004 г., стр. 111

Библиотека закони - АПИС, т. 11, р. 2, № 225г

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) С правилника се уреждат статутът и функциите на органите по заетостта, условията и редът за изготвяне и приемане на Национален план за действие по заетостта, финансирането на активната политика по насърчаване на заетостта, правата и задълженията на лицата, които търсят работа, и на работодателите, процедурата по информиране при масови уволнения, условията и редът за предоставяне на посреднически услуги, условията и редът за планиране, разработване и утвърждаване на програмите за заетост и обучение, условията и редът за включване в програми и за ползване на преференции по мерки за заетост и обучение, обучението на възрастни и професионално ориентиране.

Чл. 2. Сътрудничеството между органите по заетостта и представителите на организациите по чл. 3 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) се осъществява на всички равнища при разработване и изпълнение на действията по активната политика на пазара на труда.

Глава втора ОРГАНИ ПО ЗАЕТОСТТА

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Органи, които създават условия и провеждат политиката по насърчаване на заетостта и обучението на възрастни и професионално ориентиране, са: Министерският съвет, министрите, Националният съвет за насърчаване на заетостта, Националният консултативен съвет по професионална квалификация на работната сила и изпълнителният директор на Агенцията по заетостта към министъра на труда и социалната политика.

Чл. 4. Министерският съвет определя държавната политика по насърчаване на

заетостта в съответствие с приоритетите на правителството и препоръките на Европейския съюз и международните организации.

Чл. 5. Органи, които осъществяват държавната политика по насърчаване на заетостта по региони, са:

1. областният управител и кметът на общината;
2. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) постоянните и временните комисии по заетостта към областните съвети за развитие;
3. дирекциите "Регионална служба по заетостта";
4. дирекциите "Бюро по труда";
5. съветите за сътрудничество.

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Комисията по заетостта към областния съвет за развитие е постояннодействащ орган, който подпомага областния управител при определяне, организиране и контролиране провеждането на държавната политика по насърчаване на заетостта и обучението на възрастни на регионално равнище.

(2) Комисията по ал. 1:

1. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) определя приоритетите на регионалната политика по насърчаване на заетостта и отговаря за разработването на регионални програми за заетост и/или обучение на възрастни в съответствие с приоритетите на областната стратегия за развитие и на регионалните, областните и общинските планове за развитие, както и с приоритетите на националните стратегически документи и Националния план за действие по заетостта;

2. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) обсъжда проекти на регионални програми за заетост и/или обучение на възрастни в срок до един месец от представянето им и ги внася за утвърждаване и финансиране от министъра на труда и социалната политика;

3. осигурява условия за провеждане на регионалната политика по насърчаване на заетостта;

4. извършва наблюдение и контрол на изразходваните средства за активна политика.

(3) В комисията по ал. 1 могат да участват със съвещателен глас директорът на дирекция "Регионална служба по заетостта" и/или упълномощени от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта длъжностни лица.

(4) Временна комисия по заетостта се създава за разрешаване на определени задачи, свързани с приоритетите на регионалната политика по насърчаване на заетостта.

Чл. 7. Комисията по заетостта ежегодно определя приоритети и приема план за дейността си след определянето на приоритетите на държавната политика по насърчаване на заетостта и приемането на Националния план за действие по заетостта.

Чл. 8. (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Съветът за сътрудничество е към дирекция "Бюро по труда" и:

1. извършва контрол и наблюдение на програмите, проектите и мерките за обучение и заетост, както и на обучението на възрастни;

2. следи за спазване на процедурата за подбор на работодатели при ползване на насърчителните мерки за заетост и обучение;

3. обсъжда програми и проекти с регионално значение, които предлага на Комисията по заетост за включване в Националния план за действие по заетостта.

(2) При констатирани нарушения по ал. 1, т. 1 Съветът за сътрудничество уведомява директора на дирекция "Регионална служба по заетостта" и директора на териториалната дирекция на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда", а при наличие на достатъчно данни за извършено престъпление от общ характер - и органите на досъдебното производство.

(3) В Съвета за сътрудничество се включва представител на общината.

(4) Когато дирекция "Бюро по труда" обслужва няколко общини, се определя представител на една от тях за участие в Съвета за сътрудничество на ротационен принцип. Представителите на останалите общини могат да участват в заседанието на Съвета за сътрудничество със съвещателен глас.

(5) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Когато на територията на дирекция "Бюро по труда" съществуват повече от три представителни организации на работниците и служителите или на работодателите на национално равнище, те определят своите представители за участие в Съвета за сътрудничество на ротационен принцип.

(6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Съветът за сътрудничество приема правилник за устройството и дейността си в едномесечен срок от учредяването си, който при необходимост се изменя и допълва.

Глава трета

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ЗАЕТОСТТА

Чл. 9. (1) Министърът на труда и социалната политика след консултации и в сътрудничество с представителните организации на работодателите и на работниците и

служителите определя реда и механизма за разработването на Национален план за действие по заетостта.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) С Националния план за действие по заетостта се определят действията за реализация на държавната политика за насърчаване на заетостта, защита на пазара на труда, професионално ориентиране, обучение на възрастни, средствата по чл. 30а, ал. 1 ЗНЗ и техният размер.

(3) Органите по заетостта и социалните партньори представят ежегодно на министъра на труда и социалната политика проекти, свързани с приоритетите на политиката по насърчаване на заетостта, за включване в Националния план за действие по заетостта.

(4) Министърът на труда и социалната политика изготвя проект на Национален план за действие по заетостта, който включва и представени по реда на ал. 3 проекти.

(5) Националният съвет за насърчаване на заетостта и Националният съвет за тристранно сътрудничество последователно обсъждат проекта по ал. 4 и дават становище по него.

(6) Министърът на труда и социалната политика внася проекта по ал. 4 за приемане от Министерския съвет до един месец от обнародването в "Държавен вестник" на постановлението на Министерския съвет за изпълнението на държавния бюджет за съответната година.

(7) Финансирането на Националния план за действие по заетостта се осигурява за всяка календарна година в рамките на определените със Закона за държавния бюджет за съответната година средства за реализиране на активната политика.

Глава четвърта

ФИНАНСИРАНЕ НА АКТИВНАТА ПОЛИТИКА ПО НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

Чл. 10. (1) Министърът на труда и социалната политика ежегодно определя приоритетите, програмите и мерките, които се финансират от държавния бюджет и се включват в Националния план за действие по заетостта.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) В съответствие с процедурата за разработване проекта на бюджет на Република България за съответната година министърът на труда и социалната политика ежегодно уведомява министерствата, Агенцията по заетостта и комисиите по заетостта към областните съвети за развитие за възможността да предлагат мерки и програми за финансиране.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Предложенията по ал. 2, направени от комисиите по заетостта към областните съвети за развитие, следва да са гарантирани финансово в частта, която не е предвидена в бюджета на Министерството на

труда и социалната политика.

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта ежегодно изготвя и представя на министъра на труда и социалната политика проект на бюджет, който включва средствата за издръжка на Агенцията и за финансиране на мерки и програми за заетост и обучение на възвръстни.

Чл. 12. (1) Министърът на труда и социалната политика определя разпределението на средствата за реализиране на активната политика в зависимост от приоритетите, определени в Националния план за действие по заетостта, в рамките на определените със Закона за държавния бюджет средства за годината.

(2) При разпределянето на средствата за съответната година се гарантират разходите по сключени договори по чл. 30б ЗНЗ от предходни периоди.

(3) Министърът на труда и социалната политика съгласува действията по активната политика с Националния съвет за насърчаване на заетостта.

Чл. 12а. (Нов - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) (1) За покриване на извършените от Агенцията по заетостта разходи, посочени в чл. 16, т. 15 ЗНЗ, могат да се използват средства от резерва за програми и мерки за заетост и обучение, предвиден в Националния план за действие по заетостта за съответната година.

(2) Средствата по ал. 1 могат да се използват само за покриване на преки допустими разходи по смисъла на Постановление № 180 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от Европейския социален фонд, за финансовата рамка 2007 - 2013 г. (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 79 от 2010 г.), когато тези разходи са верифицирани от Управляващия орган и не са сертифицирани от Сертифициращия орган или от Европейската комисия или за тях е наложена финансова корекция от страна на компетентен орган.

(3) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта внася до министъра на труда и социалната политика мотивиран доклад с предложение за отпускане на средства за покриване на разходите по ал. 2.

(4) Докладът по ал. 3 съдържа отчет на разходите, които следва да бъдат възстановени, като се посочват:

1. заповедта/заповедите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, по която са извършени;

2. причините, наложили възстановяването на изразходваните средства;

3. актът/документът, с който Управляващият орган е уведомен, че съответните разходи не са сертифицирани или на базата на който е наложена финансовата корекция.

(5) Министерът на труда и социалната политика издава заповед за отпускане на средствата по ал. 3 след съгласуване с Националния съвет за насърчаване на заетостта.

Глава пета

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЛИЦАТА, КОИТО ТЪРСЯТ РАБОТА, И НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ

Раздел I

Общи положения

Чл. 13. (1) Услугите по чл. 17, ал. 1 и 2 ЗНЗ се предоставят на търсещите работа лица и на работодателите от съответните служители на дирекция "Бюро по труда".

(2) Дирекция "Бюро по труда" обявява списък на свободните работни места без оповестяване на работодателя и неговия адрес.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Информацията по ал. 2 се публикува в официалната страница на Агенцията по заетостта в интернет и съдържа:

1. дирекция "Бюро по труда";

2. номер, дата и срок на валидност на заявката;

3. наименование на длъжността;

4. местоположение (община);

5. вид на трудовия договор;

6. работно време;

7. трудово възнаграждение;

8. брой на свободните работни места;

9. изисквания към търсещото работа лице (образование, професионален опит, допълнителни умения и др.).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Търсещите работа лица могат да получат допълнителна информация по ал. 2 от трудовите посредници.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) При отказ да се предоставят услуги по чл. 17, ал. 1, т. 6 и 7 и ал. 2, т. 4 - 7 ЗНЗ, както и при частичното

им предоставяне директорът на дирекция "Бюро по труда" се произнася с писмено решение в 7-дневен срок.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Решенията по ал. 5 се издават, обжалват и изпълняват по реда на Административнопроцесуалния кодекс, като обжалването по административен ред се извършва пред директора на съответната дирекция "Регионална служба по заетостта", който се произнася с мотивирано решение.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Образците на решенията на директора на дирекция "Бюро по труда" и решението на директора на дирекция "Регионална служба по заетостта" се утвърждават от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта.

Раздел II

Регистрация, права и задължения на лицата, които търсят работа

(Загл. изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.)

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Регистрацията на търсещите работа лица се извършва лично в дирекция "Бюро по труда" въз основа на:

1. документ за самоличност;
2. заявление-декларация по установен образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта;
3. документ, удостоверяващ адресна регистрация по настоящ адрес;
4. документи за придобито образование и/или квалификация;
5. документи, удостоверяващи общ и/или служебен стаж, и/или осигурителен стаж;
6. решение на Териториалната експертна лекарска комисия/Националната експертна лекарска комисия - за лицата с трайно намалена работоспособност;
7. документ, удостоверяващ придобиване правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст или на професионална пенсия за ранно пенсиониране;
8. други документи - в случаите, когато са необходими, и/или писмена декларация за удостоверяване на други обстоятелства.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Търсещите работа лица имат право на регистрация в дирекция "Бюро по труда" по постоянния или по настоящия им адрес.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Регистрираните търсещи работа лица са длъжни в срок 7 дни от настъпилата промяна в което и да е от декларираните обстоятелства, включително в постоянния и/или настоящия си адрес, да уведомят писмено дирекцията "Бюро по труда", където са регистрирани.

(4) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Уведомяването по ал. 3 се извършва чрез заявление-декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта. Заявлението-декларация може да се подава лично в дирекция "Бюро по труда" или да се изпраща с препоръчано писмо с обратна разписка, по факс или по електронен път при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис при спазване на срока за уведомяване. При включване в програми, мерки и проекти за заетост по ЗНЗ и по Оперативната програма "Развитие на човешките ресурси" лицата не подават заявление-декларация.

(5) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Не се извършва регистрация в дирекция "Бюро по труда", когато търсещото работа лице:

1. е регистрирано в друга дирекция "Бюро по труда" към датата на подаване на заявлението-декларация;

2. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) е с прекратена предходна регистрация на основание чл. 20, ал. 3, т. 1 или ал. 4, т. 1 - 5 и 7 ЗНЗ през последните 6 месеца;

3. подаде заявлението-декларация, преди да са изтекли 12 месеца от дисциплинарното уволнение, с което е прекратено участието му в програми и мерки за заетост;

4. (нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) има задължения към бюджета поради неспазване изискванията на договорите, сключени при участието му в програми, мерки и обучения, финансирани със средства за активна политика на пазара на труда, включително по програми на Европейския съюз.

(6) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Търсещите работа лица могат да представят допълнително документите по ал. 1, т. 4 - 8, но не по-късно от определената дата в графика за посещение на дирекция "Бюро по труда" през месеца, следващ месеца на регистрацията.

Чл. 15. (1) Регистрацията се извършва в регистър по поредни номера, като информацията за лицата се въвежда в автоматизираната информационна система и се означава групата съгласно чл. 18, ал. 2 и 3 ЗНЗ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) За всяко регистрирано лице се издава регистрационна карта.

(3) Лицата, за които при регистрацията им има подходящо свободно работно място, се насочват от трудовия посредник към работодателя, заявил мястото.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) На безработните лица се изготвя индивидуален план за действие в срок до един месец от регистрацията им, ако не са започнали работа.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Планът за действие включва препоръките на трудовия посредник и график за посещения и се изготвя в писмена форма по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) На безработните лица се изготвя график за поддържане на регистрацията. При явяване в дирекция "Бюро по труда" за поддържане на регистрацията безработните лица се легитимират с документ за самоличност.

(7) На регистрираните лица се издава служебна бележка за удостоверяване на регистрацията по тяхно искане.

Чл. 16. (1) Регистрацията се прекратява и се възстановява с решение на директора на дирекция "Бюро по труда".

(2) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Лицата представят доказателства за наличие на уважителни причини по чл. 20, ал. 6 ЗНЗ в срок 7 работни дни от отпадането на уважителната причина.

(3) (Отм. с Решение № 2368 на ВАС на РБ - ДВ, бр. 26 от 2005 г.).

(4) (Отм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.).

(5) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2005 г., доп., бр. 42 от 2006 г., изм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Регистрацията се възстановява след представяне на документ за самоличност и лично подаване на заявление-декларация до директора на дирекция "Бюро по труда".

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 95 от 2005 г., отм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.).

Раздел III

Права и задължения на работодателите

Чл. 17. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Работодателите могат да подават заявки за потребностите от работна сила с описание на характера на работата и посочени образователни и квалификационни изисквания към кандидата и начина за извършване на подбор; заявки за обучение и/или подпомагане териториалната мобилност на наетия персонал. Заявките се регистрират в дирекцията "Бюро по труда" и се въвеждат в автоматизирана информационна система. Образците на заявките се утвърждават от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Когато в заявките по ал. 1 работодателят поставя условия, противоречащи на закона или съдържащи изисквания към кандидатите, несъответстващи на характера на работата, директорът на дирекция "Бюро по труда" отказва да извършва посреднически услуги за наемане на работна сила с писмено решение.

(3) Отказите по ал. 2 подлежат на обжалване по реда на чл. 13.

(4) Работодателят е длъжен да информира писмено дирекция "Бюро по труда" в срок 7 работни дни за:

1. заетите и закритите работни места, обявени като свободни;
2. приетите на работа лица, насочени от дирекция "Бюро по труда";
3. безработните лица, насочени от дирекция "Бюро по труда" и отказали да приемат предлаганата подходяща работа;
4. лицата, насочени от дирекция "Бюро по труда", с които е сключил трудови договори, които в законоустановения срок не са се явили и не са започнали работа;
5. отказа си да наеме на работа лица, насочени от дирекция "Бюро по труда".

(5) Свободните работни места, останали незаети в срок 3 месеца от обявяването им, отпадат от регистъра. Когато работодателят желае заявеното работно място да се поддържа в регистъра след този период, той може да го обяви като трайно незаето работно място.

(6) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Работодателите по чл. 22а ЗНЗ обявяват в дирекция "Бюро по труда" свободните работни места при откриване на процедура за заемането им.

Глава шеста

ПРОЦЕДУРА ПО ИНФОРМИРАНЕ ПРИ МАСОВИ УВОЛНЕНИЯ

Чл. 18. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) За удостоверяване на планирано масово уволнение работодателят представя в дирекция "Бюро по труда" уведомление по чл. 24 ЗНЗ и решение на орган на управление или на друг компетентен орган, и актуално удостоверение за търговска регистрация или посочва единния си идентификационен код.

(2) Работодателят може да представи в дирекция "Бюро по труда" заявка за потребността от обучение на персонала, който запазва заетостта си в предприятието.

Чл. 19. (1) Екипите по чл. 25, ал. 1 ЗНЗ се създават по инициатива на работодателя, представителите на организациите на работниците и служителите в предприятието или директора на дирекция "Бюро по труда" и действат през периода от подаване на уведомлението до приключване на масовото уволнение.

(2) Екипите по ал. 1:

1. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) проучват потребностите на работниците и служителите от посредничество за заетост и обучение и съдействат на съответната дирекция "Бюро по труда" при предоставяне на услуги по заетостта;

2. съвместно със съответната дирекция "Бюро по труда" определят видовете услуги и осигуряват условия за предоставянето им в предприятието;

3. определят графици и срокове за ползване от работниците и служителите на посредническите услуги на Агенцията по заетостта;

4. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) предлагат проекти за обучение, обвързани с възможности за заетост;

5. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) оказват съдействие на работниците и служителите за включването им в подходящи курсове за обучение с цел запазване на заетостта или устройването им на друга работа;

6. насочват работниците и служителите към свободни работни места, консултират ги за възможностите за започване на самостоятелна стопанска дейност и включване в други алтернативни форми на заетост.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Програмите за заетост се разработват по реда на чл. 24 по предложение на работодателя, представителите на организациите на работниците и служителите и Агенцията по заетостта въз основа на проучени пазарни ниши, обособяване на отделни части на предприятието, реализация на браншови програми и други.

Глава седма

ПОСРЕДНИЧЕСКИ УСЛУГИ

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Посредническите услуги по заетостта, предлагани от Агенцията по заетостта, се организират и предоставят от дирекциите "Бюро по труда" по постоянен или настоящ адрес на търсещите работа лица и без ограничение по отношение на адреса на работодателите.

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Посредническите услуги за търсещите работа лица, регистрирани в дирекция "Бюро по труда", включват:

1. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) информиране и/или

консултиране относно:

- а) правата и задълженията им съгласно ЗНЗ;
  - б) свободните работни места и изискванията за тяхното заемане;
  - в) (изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) възможностите за участие в програми и мерки за заетост и обучение;
  - г) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) възможностите за обучение на възрастни;
  - д) възможностите за смяна на професията и за работа извън границите на населеното място по местоживееене;
  - е) (доп. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) условията и реда за работа в други страни по междуправителствени спогодби и чрез мрежата за европейски услуги по заетостта (EURES);
2. психологическо подпомагане;
  3. (доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) насочване към подходящи програми и мерки за заетост и обучение;
  4. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) насочване към обучение на възрастни;
  5. насочване и подпомагане за започване на работа, включително в друго населено място в страната или в други държави;
  6. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.).

Чл. 22. Посредническите услуги за работодателите включват:

1. предоставяне на информация за регистрираните търсещи работа лица по определени професии, специалности, професионален опит, допълнителни умения и готовност за започване на работа;
2. предоставяне на информация за програми и мерки за запазване и за насърчаване на заетостта, както и за обучение на наетия персонал;
3. предоставяне на информация за правата и задълженията им при масово уволнение на работници и служители;
4. посредничество за наемане на работа чрез:
  - а) предоставяне на информация за реда и начините за обявяване на свободните

работни места;

б) приемане на заявки за свободни работни места;

в) обработка и разпространяване на информацията за обявените свободни работни места;

г) подбор на подходящи кандидати, отговарящи на изискванията на работодателя;

д) насочване на подходящи кандидати към съответното работно място;

е) изискване на обратна информация за резултата от насочването;

5. (доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) насочване към подходящи програми и мерки за заетост и обучение;

6. (нова - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) предоставяне на информация относно издаване на разрешения за наемане на работа на чужденци.

Чл. 22а. (Нов - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) (1) Посредниците по чл. 28, ал. 9, т. 1 ЗНЗ са длъжни, когато разполагат с електронен регистър за наличните работни места, достъпен в интернет пространството, да предоставят права за връзка с него чрез интернет страницата на Агенцията по заетостта.

(2) Посредниците по чл. 28, ал. 9, т. 2 ЗНЗ са длъжни да регистрират в "Е-трудова борса" на интернет страницата на Агенцията по заетостта следната информация за обявените при тях свободни работни места:

1. посредник (име, номер и дата на издаденото удостоверение, номер на регистрирания посреднически договор с чужд работодател или корабоприитежател);

2. място на работа (в страната/в чужбина/като морски специалисти);

3. наименование на длъжността;

4. брой на свободните работни места;

5. срок на валидност на обявата.

(3) Посредниците по чл. 28, ал. 9, т. 2 ЗНЗ са задължени да актуализират в срок до 3 работни дни в рамките на срока на валидност на обявата информацията по ал. 2 по отношение на работните места, които вече са заети или е отпаднала необходимостта от намиране на кандидат.

Глава осма

ПРОГРАМИ ЗА ЗАЕТОСТ И ОБУЧЕНИЕ

Чл. 23. (1) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Националните програми за заетост и/или обучение се разработват от министъра на труда и социалната политика и изпълнителния директор на Агенцията по заетостта съвместно с представители на други заинтересувани организации и социалните партньори и се утвърждават от министъра на труда и социалната политика след обсъждане в Националния съвет за насърчаване на заетостта.

(2) Утвърдените по ал. 1 програми се предлагат за финансиране и включване в Националния план за действие по заетостта и в плана за действие на Агенцията по заетостта.

Чл. 24. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 42 от 2006 г., изм., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) (1) Проектите на регионални и браншови програми се разработват по образец, утвърден от министъра на труда и социалната политика, и се внасят в Министерството на труда и социалната политика след писмена покана от министъра на труда и социалната политика до органите по чл. 31, ал. 3, т. 2 и 3 ЗНЗ.

(2) Проектите на програми на институциите и организациите по чл. 31, ал. 1 ЗНЗ се разработват по образец, утвърден от министъра на труда и социалната политика, и се внасят в Министерството на труда и социалната политика след писмена покана до тях от министъра на труда и социалната политика.

(3) Министърът на труда и социалната политика издава заповед за състава на комисията за оценка и подбор на програми/проекти по ал. 1 и 2 в съответствие с решението на Националния съвет за насърчаване на заетостта.

(4) Членове на комисията могат да бъдат лица, които декларират, че:

1. нямат материален интерес от оценяването на определен кандидат;
2. не са "свързани лица" по смисъла на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси с участник в процедурата;
3. нямат частен интерес по смисъла на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси при оценяване на програма/проект.

(5) Членовете на комисията представят декларация за съответствие на обстоятелствата по ал. 4 и за спазване изискванията на ал. 10 след получаване на списъка с кандидатите.

(6) Комисията:

1. допуска до оценка проектите на програми, внесени в срок и разработени в съответствие с образца, утвърден от министъра на труда и социалната политика;
2. разглежда и оценява допуснатите проекти в съответствие с критериите, утвърдени

от министъра на труда и социалната политика, след съгласуване с Националния съвет за насърчаване на заетостта;

3. класира проектите въз основа на резултатите от оценяването;

4. определя проектите, одобрени за финансиране, както и параметрите и размера на средствата за реализиране на съответния проект.

(7) Решенията на комисията се вземат с обикновено мнозинство от членовете ѝ. Когато член на комисията е против взетото решение, той подписва доклада с особено мнение и писмено излага мотивите си.

(8) Комисията изготвя протокол за разглеждането, оценяването и класирането на проектите на регионални и браншови програми, който съдържа:

1. състав на комисията;

2. списък на проектите, отстранени от процедурата, и мотивите за отстраняването им;

3. списък на проектите, предлагани за финансиране, включително размера на финансовите средства, които комисията предлага да бъдат отпуснати за всеки проект;

4. списък на проектните предложения, които се предлага да не се финансират, и мотивите за това;

5. особени мнения със съответните мотиви на членовете на комисията.

(9) Протоколът по ал. 8 се подписва от всички членове на комисията и се предава на министъра на труда и социалната политика.

(10) Членовете на комисията са длъжни да пазят в тайна обстоятелствата, които са узнали във връзка с работата си в комисията.

(11) Одобрените програми/проекти се предлагат за финансиране и включване в Националния план за действие по заетостта и в плана за действие на Агенцията по заетостта.

Чл. 25. (1) Регионалните програми за ограмотяване, квалификация и заетост се разработват от областните и общинските администрации съвместно с поделенията на Министерството на образованието и науката, представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, юридически лица с нестопанска цел и поделенията на Агенцията по заетостта.

(2) Програмите по ал. 1 се осъществяват в три модула:

1. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) "Ограмотяване" - чрез курсове за ограмотяване с продължителност до 5 месеца по утвърдени от министъра на

образованието и науката учебни програми;

2. "Професионална квалификация" - чрез обучение за придобиване на професионална квалификация;

3. (Доп. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) "Заетост" - чрез форми на несубсидирана заетост, субсидирана заетост и/или насочване към самостоятелна стопанска дейност; областните и/или общинските администрации, разработили програмата, на основание на договор с конкретното поделение на Агенцията по заетостта осигуряват и несубсидирана заетост и/или насочване към самостоятелна стопанска дейност на участниците в програмата.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Програмите по ал. 1 могат да бъдат реализирани последователно по трите модула по ал. 2 или чрез съчетаване на модул "Ограмотяване" с модул "Професионална квалификация" и модул "Заетост". В модул "Професионална квалификация" могат да участват и други регистрирани в дирекция "Бюро по труда" безработни лица, които не са били включени в модул "Ограмотяване".

Глава девета

ПЛАНИРАНЕ НА ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2006 г.) До края на септември на текущата година министерствата, Агенцията по заетостта и комисиите по заетостта представят на министъра на труда и социалната политика предложения за включване в Националния план за действие по заетостта за следващата година на програми и мерки за активна политика.

Чл. 27. Разпределянето на средствата за реализирането на националните програми и мерките по ЗНЗ по региони се извършва от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта въз основа на предложенията на дирекциите "Регионална служба по заетостта" и оценката им по критериите, утвърдени от министъра на труда и социалната политика в съответствие с приоритетите на правителството и на политиката по насърчаване на заетостта.

Чл. 28. (1) След приемане на Националния план за действие по заетостта изпълнителният директор на Агенцията по заетостта представя на министъра на труда и социалната политика проект на план за действие за текущата година.

(2) Планът по ал. 1 се утвърждава от министъра на труда и социалната политика и включва дейностите, свързани с функциите на Агенцията по заетостта, програми и мерки за насърчаване на заетостта и за обучение.

(3) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Агенцията по заетостта осъществява ежемесечно мониторинг за изпълнението на Националния план за действие

по заетостта по показатели, утвърдени от министъра на труда и социалната политика, и представя ежемесечни отчети в Министерството на труда и социалната политика за постигнатите резултати.

(4) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Агенцията по заетостта разработва 6-месечен и годишен анализ на резултатите от изпълнението на Националния план за действие по заетостта и ги представя в Министерството на труда и социалната политика в двумесечен срок след изтичане на анализирания период.

Глава десета

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ВКЛЮЧВАНЕ В ПРОГРАМИ И ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ПРЕФЕРЕНЦИИ ПО МЕРКИ ЗА ЗАЕТОСТ И ОБУЧЕНИЕ

Раздел I

Общи положения

Чл. 29. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г., бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Средствата по програми за заетост и обучение и по насърчителните мерки по чл. 36, 41, 43, 45, 46, 50, 51, 52, 53, 53а, 55, 55а, 55б, 55в, 55г и 55д ЗНЗ се предоставят на работодателите при наемане на работа на насочени от поделение на Агенцията по заетостта безработни лица, отговарящи на условията за включване.

(2) Средствата по ал. 1 се предоставят въз основа на:

1. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) писмена заявка от работодателя по образец съгласно чл. 17, ал. 1 за свободни работни места;

2. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) писмено искане за насочване на безработни лица на работа на обявените свободни работни места;

3. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) сключен писмен договор между работодателя и Агенцията по заетостта чрез териториалното поделение;

4. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) документ за средносписъчната численост на персонала в предприятието за последните 6 месеца - в случаите по чл. 36, ал. 1, чл. 43, 50, 51, 53, 53а, 55, 55а, 55б и 55в ЗНЗ;

5. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) писмена декларация от работодателя, че няма изискуеми публични задължения, няма задължения за неизпълнение на сключени договори по програми, мерки и обучения, както и по проекти по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", не е получавал средства от

други източници за финансиране на същите разходи, посочени в чл. 30а ЗНЗ, и отговаря на изискванията за отпускане на помощи по Закона за държавните помощи;

6. (нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) писмо от Националния статистически институт за определяне кода на основната икономическа дейност на работодателя - в случаите по чл. 55д ЗНЗ;

7. (нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) копие от документ, удостоверяващ регистрация по схемата на Общността за управление по околна среда и одитиране - EMAS, по реда на чл. 134 от Закона за опазване на околната среда; внедрена система за управление на околната среда съгласно стандартите БДС EN ISO 14001, EN ISO 14001 или ISO 14 001; присъдено право за ползване на екомаркировката на Общността по реда на чл. 138 от Закона за опазване на околната среда за продукт - резултат от основната икономическа дейност на работодателя - в случаите по чл. 55д ЗНЗ;

8. (нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) копие от сертификат за произход, издаден от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране по чл. 19, ал. 1 от Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата, при осъществяване на икономическа дейност в Сектор D "Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива" от утвърдения списък с икономически дейности - в случаите по чл. 55д ЗНЗ.

(3) Работодателите носят наказателна отговорност за верността на данните в декларацията по ал. 2, т. 5.

(4) Средствата по ал. 1 се изплащат или възстановяват по определените в Националния план за действие по заетостта размери за съответната календарна година според действително отработеното през месеца време за всяко наето по трудово правоотношение лице.

(5) Обезщетението за неизползван основен платен годишен отпуск по чл. 224 от Кодекса на труда е за сметка на работодателя.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Средствата за субсидирана заетост и обучение се предоставят на работодатели, безработни лица и обучаващи институции съгласно договора по чл. 30б ЗНЗ. Средствата за субсидирана заетост и обучение се предоставят на работодателите, ако мярката е допустима по Закона за държавните помощи..

(7) Реализацията на програми и мерки от поделение на Агенцията по заетостта за съответния месец се осъществява чрез финансиране от:

1. Агенцията по заетостта;

2. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) бюджета на държавното обществено осигуряване;

3. други организации;

4. (нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) фондове на Европейския съюз;

5. (нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) международни фондове.

(8) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Работодателите, които осъществяват икономическа дейност в Сектор Е "Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване" и Сектор Д "Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива" от утвърдения списък с икономически дейности, не представят документ по ал. 2, т. 7 - в случаите по чл. 55д ЗНЗ.

Чл. 30. (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта утвърждава образци на писмени договори по чл. 30б, ал. 1 ЗНЗ, които се сключват между Агенцията по заетостта чрез дирекция "Бюро по труда" и:

1. безработното лице;

2. работодателя;

3. обучаващата институция;

4. (нова - ДВ, бр. 42 от 2006 г., изм., бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) лице по чл. 42а, ал. 1 ЗНЗ;

5. (нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Министерството на правосъдието чрез Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" и/или нейните териториални поделения;

6. (нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) лицензираната институция, осъществяваща професионално ориентиране.

(2) Договорът по ал. 1, т. 1 и 3 се сключва за срока на действие на съответната преференция по ЗНЗ или за срока, регламентиран в програмата по чл. 31 ЗНЗ.

(3) Договорът по ал. 1, т. 2 се сключва за срока на действие на съответната преференция по ЗНЗ и срока по чл. 56, ал. 2 ЗНЗ или за срока, регламентиран в програмата по чл. 31 ЗНЗ.

(4) При промяна на условията в договора се сключва допълнение (анекс) към договора.

(5) При наемане на безработни лица на трудов договор по програми и мерки на непълно работно време (почасова работа) размерът на трудовото възнаграждение се определя според законоустановените работни часове за съответния месец.

(6) При съчетаване на заетост при непълно работно време с ограмотяване в програма за субсидирана заетост лицата получават трудово възнаграждение за действително отработеното време в часове и стипендия за ограмотяване в размер, определян ежегодно с Националния план за действие по заетостта.

(7) Предоставянето на средства по програми и мерки за заетост и обучение се извършва на основание на договор по чл. 30б, ал. 1 ЗНЗ в размер, определян ежегодно с Националния план за действие по заетостта, до изчерпване на определените средства по реда на чл. 27.

Раздел II

Дружества за заетост

Чл. 31. (1) Дружество, създадено с цел осигуряване заетост на безработни лица по реда на чл. 40 ЗНЗ, може да ползва финансови средства само по проекти и програми в дейности от обществен интерес по чл. 31 ЗНЗ.

(2) В проекти и програми съгласно чл. 40, ал. 1 ЗНЗ се включват само безработни лица, регистрирани и насочени от дирекция "Бюро по труда" на Агенцията по заетостта.

(3) Дружеството по ал. 1 осигурява достъп за контрол по изпълнението на сключените договори по чл. 30б, ал. 1 ЗНЗ на Агенцията по заетостта, на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" и на представители на организациите на работодателите и на организациите на работниците и служителите.

Раздел III

Програми и мерки за преход от пасивни към активни мерки

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 42 от 2006 г.) Лицата, насочени от териториалното поделение на Агенцията по заетостта и започнали работа за срок не по-малък от 6 месеца извън границите на населеното място по постоянен или настоящ адрес, ползват средства по чл. 42, ал. 1 ЗНЗ.

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) (1) Средствата по чл. 42, ал. 1 ЗНЗ са предназначени за покриване на разходи за преместване на лицата и семействата им и пренасяне на покъщнината и се определят за най-краткия път и по най-ниската тарифа за железопътен транспорт. В случаите, когато няма железопътен транспорт, средствата се определят по най-ниските тарифи за автомобилен транспорт на територията на общината.

(2) Средствата по ал. 1 се изплащат на лицата еднократно въз основа на:

1. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) писмено заявление, подадено в

дирекция "Бюро по труда" по новия адрес на лицата;

2. сключен писмен договор по чл. 30б, ал. 1, т. 1 ЗНЗ, към който в определен от страните срок се прилагат:

а) сключен трудов договор за срок не по-малък от 6 месеца и уведомление по чл. 62, ал. 3 КТ;

б) доказателства за направени транспортни разходи - билети за обществен транспорт, квитанции, фактури.

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2006 г.) Лицата, регистрирани като безработни в поделенията на Агенцията по заетостта и насочени за представяне пред работодател извън границите на населеното място или насочени и започнали работа извън границите на населеното място, ползват средства по чл. 42, ал. 2 ЗНЗ.

(2) Средствата по чл. 42, ал. 2 ЗНЗ са предназначени за:

1. ежедневни транспортни разходи за пътувания до местоработата и обратно;
2. транспортни разходи за представяне пред работодател за наемане на работа.

(3) Средствата по ал. 2, т. 1 се изплащат на лицата ежемесечно въз основа на:

1. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) писмено заявление;

2. сключен писмен договор по чл. 30б, ал. 1, т. 1 ЗНЗ, към който в определен от страните срок се прилагат:

а) сключен трудов договор за срок не по-малък от 6 месеца и уведомление по чл. 62, ал. 3 КТ;

б) доказателства за направени транспортни разходи - билети за обществен транспорт, квитанции, фактури.

(4) Средствата по ал. 2, т. 2 се изплащат на лицата еднократно въз основа на:

1. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) писмено заявление;

2. отрязък от насочващото писмо, съдържащ информация за резултатите от насочването;

3. доказателства за направени транспортни разходи - билети за обществен транспорт, квитанции, фактури.

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Изплащането на

средствата по чл. 42 ЗНЗ се извършва от Агенцията по заетостта чрез дирекция "Бюро по труда" на адрес, посочен при регистрацията на безработното лице.

Чл. 36. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) При прекратяване на трудовото правоотношение по инициатива на лицето в рамките на 6-месечния период на заетост то възстановява получените средства по чл. 33, ал. 1 и чл. 34, ал. 2, т. 1.

Чл. 36а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2006 г.) (1) Лицата, които са били регистрирани безработни непосредствено преди започване на работа без посредничеството на териториалните поделения на Агенцията по заетостта, имат право на средства по чл. 42а, ал. 1 ЗНЗ, при условие че отговарят на условията на чл. 42а, ал. 2 ЗНЗ.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.).

(3) Размерът на месечните парични суми по ал. 1 се определя на база действително отработеното време.

(4) Средствата по ал. 1 се изплащат на лицата въз основа на:

1. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) писмено заявление за сключване на договор по чл. 30б, ал. 1, т. 4 ЗНЗ, подадено в едномесечен срок от възникване на трудовото правоотношение, и приложен сключен трудов договор за неопределено време или за срок не по-малък от 3 месеца на пълно или непълно (не по-малко от 4 часа) работно време и уведомление по чл. 62, ал. 3 КТ;

2. изпълнено задължение за уведомяване по чл. 18, ал. 5, изречение второ от ЗНЗ;

3. сключен писмен договор по чл. 30б, ал. 1, т. 4 ЗНЗ.

(5) Изплащането на средствата по чл. 42а ЗНЗ се извършва ежемесечно от териториалното поделение на Агенцията по заетостта, с което е сключен договорът по чл. 30б, ал. 1, т. 4 ЗНЗ, след представяне на служебна бележка, издадена от работодателя, съдържаща данни за броя на отработените дни през предходния месец, и уведомление, че не е прекратен сключеният с лицето трудов договор.

Чл. 37. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Средствата по чл. 43, ал. 1 ЗНЗ се предоставят на работодателя при наемане на работа до две безработни лица на едно работно място с право на обезщетение до 5 месеца от началната дата на упражняване на правото.

(2) Когато по време на изпълнението на договора по чл. 30б, ал. 1 ЗНЗ трудовото правоотношение на едно от наетите лица по ал. 1 се прекрати, с изключение на случаите по чл. 327, т. 2, чл. 328, ал. 1, т. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9 и 11 и чл. 331 от Кодекса на труда, и дирекция "Бюро по труда" поради обективна невъзможност не може да насочи на работа друго безработно лице, отговарящо на изискванията на чл. 43, ал. 2 ЗНЗ, на работодателя се превеждат средства в размер само за едно лице.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Средствата по чл. 43, ал. 5 ЗНЗ се предоставят на обучаваща институция при обучение за придобиване на професионална квалификация на наетите по чл. 43, ал. 1 ЗНЗ лица.

Раздел IV

Програми и мерки за обучение

Чл. 38. Работодател, който ползва преференцията по чл. 44 ЗНЗ, запазва заетостта на лицата за срок не по-малък от 6 месеца от приключване на обучението.

Чл. 39. Работодател, който ползва преференцията по чл. 45 ЗНЗ, сключва с безработното лице, насочено от дирекция "Бюро по труда", договор по реда на чл. 68, ал. 1, т. 3 от Кодекса на труда.

Раздел V

Насърчаване на предприемачеството

Чл. 40. (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Безработното лице, което желае да ползва преференцията по чл. 47, ал. 1 ЗНЗ, подава писмено заявление до дирекция "Бюро по труда" с приложен бизнес проект за дейността.

(2) Лицата, осъществяващи стопанска дейност по одобрения бизнес проект, се регистрират съгласно действащото законодателство.

(3) Безработните лица, желаещи да ползват насърчителната мярка по чл. 47, ал. 1 ЗНЗ, могат да представят общ проект за осъществяване на съвместна стопанска дейност, в който се определя разпределението на източниците за финансиране на дейността от всяко лице.

(4) Когато лицата по ал. 3 са членове на семейство, регистрацията на стопанската дейност може да бъде извършена само от единия член на семейството. В този случай лицето, регистрирало стопанската дейност, сключва трудов договор с другия член на семейството.

(5) Отношенията между лицата по чл. 47, ал. 4 ЗНЗ се уреждат с трудов договор, който се сключва за не по-малко от 4 месеца.

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) (1) Бизнес проектът се разглежда от комисия в състав: двама представители на дирекция "Бюро по труда", представител на териториалното поделение на Националния осигурителен институт, представител на организация на работодателите, представител на съответната браншова организация, представител на национално представителна организация на работниците и служителите и по един представител на общините, които са в териториалния обхват на дирекция "Бюро по труда".

(2) Комисията по ал. 1 се произнася с писмено мотивирано предложение до

директора на дирекция "Бюро по труда" за одобряване или неодобряване на представения бизнес проект.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Директорът на дирекция "Бюро по труда" издава решение в съответствие с мотивираното предложение на комисията по ал. 1 и предоставените от териториалното поделение на Националния осигурителен институт заверено копие от разпореждането за отпускане на парично обезщетение за безработица и справка за изплатените до момента обезщетения на лицето в едномесечен срок от подаване на заявлението по чл. 40, ал. 1.

(4) Въз основа на решението по ал. 3, с което се одобрява бизнес проектът, директорът на дирекция "Бюро по труда" сключва договор по чл. 30б, ал. 1, т. 1 ЗНЗ.

(5) Решението на директора на дирекция "Бюро по труда" за неодобряване на бизнес проекта по чл. 47, ал. 1 ЗНЗ се издава, обжалва и изпълнява по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) За сключените договори по ал. 4 Националният осигурителен институт превежда на лицето еднократната парична сума по чл. 47, ал. 1 ЗНЗ.

Чл. 42. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 42 от 2006 г.) (1) Лицата по чл. 48 ЗНЗ имат право на кредит за квалификация по предмета на стопанска дейност и/или нейното управление в размер до определения в Националния план за действие по заетостта за съответната година.

(2) В едномесечен срок от приключване на обучението лицата представят в дирекция "Бюро по труда" документ за успешно завършено обучение и съответните разходооправдателни документи.

(3) След представяне на документите по ал. 2 и в случай че предоставеният кредит надвишава заплатените средства за обучение, лицата възстановяват разликата и 50 на сто от заплатените средства за обучение.

(4) След представяне на документите по ал. 2 и в случай че предоставеният кредит е равен или по-малък от заплатените средства за обучение, лицата възстановяват 50 на сто от получения кредит.

(5) Лицата по чл. 48 ЗНЗ възстановяват изцяло получения кредит, при условие че не са представили в дирекция "Бюро по труда" документите по ал. 2.

Чл. 43. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Срокът на договора по чл. 41, ал. 4 може да бъде продължен при необходимост с остатъка на срока на трудовия договор с безработното лице по чл. 47, ал. 4 ЗНЗ, както и до крайния срок на обучението за лицата по чл. 48 ЗНЗ.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм. и доп., бр. 42 от 2006 г., отм., бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.).

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 42 от 2006 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г., изм., бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г., а относно заличаването на думите "или чл. 49а, ал. 1" - в сила от 4.08.2013 г.) Безработните лица, които желаят да ползват насърчителната мярка по чл. 49, ал. 1 ЗНЗ, подават писмено заявление до дирекция "Бюро по труда" с приложен бизнес проект за дейността, която ще осъществяват, и декларация, че не са упражнили права по чл. 47, ал. 1, чл. 49, ал. 1 ЗНЗ в предходния 3-годишен период.

(2) Бизнес проектът се разглежда от комисия в състав: двама представители на дирекция "Бюро по труда", представител на организация на работодателите, представител на съответната браншова организация, представител на национално представителна организация на работниците и служителите и по един представител на общините, които са в териториалния обхват на дирекция "Бюро по труда".

(3) Комисията по ал. 2 се произнася с писмено мотивирано предложение до директора на дирекция "Бюро по труда" за одобряване или неodobряване на представения бизнес проект и на размера на разходите по чл. 30а, ал. 1, т. 16 ЗНЗ, които ще бъдат възстановени на лицето.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Директорът на дирекция "Бюро по труда" в съответствие с предложението на комисията по ал. 2 издава решение, с което одобрява или не одобрява финансирането на бизнес проекта по чл. 30а, ал. 1, т. 16 ЗНЗ, в едномесечен срок от подаването на заявлението по ал. 1.

(5) Въз основа на решението по ал. 4, с което се одобрява бизнес проектът, директорът на дирекция "Бюро по труда" сключва договор с лицето за предоставяне на средствата за разходи по чл. 30а, ал. 1, т. 16 ЗНЗ.

(6) Средствата по чл. 49, ал. 1 ЗНЗ се възстановяват на лицата в срока на договора по ал. 5 въз основа на следните документи:

1. договор по ал. 5;

2. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) заявление с приложени разходооправдателни документи;

3. декларация, че за направените разходи не е ползвана субсидия по друг ред.

(7) Решението на директора на дирекция "Бюро по труда" да не се предоставят средства за разходи съгласно чл. 30а, т. 16 ЗНЗ се издава, обжалва и изпълнява по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(8) Лицата по чл. 49, ал. 3 ЗНЗ имат право на допълнителни средства за обучение за придобиване на професионална квалификация по предмета на дейност и/или нейното управление в размер до определения с Националния план за действие по заетостта за съответната година.

(9) В едномесечен срок от приключване на обучението лицата представят в дирекция "Бюро по труда" документ за успешно завършено обучение и съответните разходооправдателни документи.

(10) Лицата възстановяват изцяло получените средства за обучение, при условие че не са представили в дирекция "Бюро по труда" документите по ал. 9.

(11) След представяне в дирекция "Бюро по труда" на документите по ал. 9 и в случай че предоставените допълнителни средства се различават от заплатените за обучението, лицата възстановяват разликата между допълнително предоставените им средства и цената на обучението или дирекция "Бюро по труда" доплаща до цената на обучението, но не повече от определения размер в Националния план за действие по заетостта.

(12) (Нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Лицата по чл. 49, ал. 4 ЗНЗ непосредствено след започване на дейността имат право на допълнителни месечни суми в размер до определения в Националния план за действие по заетостта за съответната година.

Чл. 46. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., доп., бр. 42 от 2006 г., отм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.).

Чл. 47. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм., бр. 42 от 2006 г., доп., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г., отм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.).

Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., бр. 42 от 2006 г., отм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.).

Чл. 49. (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Лицата, които отговарят на условията по чл. 47, ал. 1 и чл. 49, ал. 1 ЗНЗ, избират за ползване по-благоприятния за тях режим.

Чл. 49а. (Нов - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) При временна невъзможност на лицето/лицата да изпълни/изпълнят задълженията си по договор по чл. 41, ал. 4, по чл. 45, ал. 5 поради продължително заболяване и трудоустрояване, удостоверено с решение на Териториалната експертна лекарска комисия/Националната експертна лекарска комисия, срокът на договора може да бъде продължен, като могат да се договарят и допълнителни условия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) При трайна неработоспособност, удостоверена с решение на Териториалната експертна лекарска комисия/Националната експертна лекарска комисия, която води до невъзможност за изпълнение на задълженията по договора, или при смърт получената сума по чл. 47, ал. 1 или по чл. 49, ал. 1 ЗНЗ не се възстановява.

Чл. 49б. (Нов - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2006 г., изм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Лицата по чл. 47, ал. 1 и по чл. 49, ал. 1 ЗНЗ подават в

дирекция "Бюро по труда" молба за възстановяване на разходите за ползваните външни консултантски и/или съпътстващи услуги, към която прилагат документи за ползваните услуги.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2006 г.) Услугите по ал. 1 включват:

1. изготвяне на бизнес проект;
2. попълване на документи за кредит;
3. попълване на тръжна и конкурсна документация;
4. изготвяне на маркетингови проучвания, анализи и стратегии;
5. консултации по информационни технологии;
6. консултации по човешки ресурси;
7. консултации по счетоводна отчетност и финанси;
8. консултации по административноправни въпроси.

(3) Лимитите по ал. 2 се определят от Съвета за сътрудничество в съответствие с практиката по сключени договори за консултантски услуги в региона, обслужван от дирекция "Бюро по труда".

Раздел VI

Защита и запазване на заетостта

Чл. 50. (1) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Работодателят може да кандидатства за ползване на програми и насърчителни мерки за заетост и обучение при следните условия:

1. да няма изискуеми публични задължения;
2. (нова - ДВ, бр. 82 от 2004 г., изм., бр. 95 от 2005 г.) да отговаря на изискванията за отпускане на помощи по Закона за държавните помощи;
3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 82 от 2004 г.) да е регистриран по действащото законодателство;
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 82 от 2004 г.) към момента на подаване на заявките за ползване на насърчителните мерки по чл. 56, ал. 4 ЗНЗ числеността на персонала в предприятието да не е по-малка от средносписъчната численост за последните 6 месеца;
5. (нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) за ползване на мярката по чл. 55г ЗНЗ да представи документи за наличие на обстоятелствата по чл. 55г, ал. 3 ЗНЗ;

6. (нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) да няма задължения за неизпълнение на сключени договори по програми, мерки и обучения, както и по проекти по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси";

7. (нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) да не е получавал средства от други източници за финансиране на същите разходи, посочени в чл. 30а ЗНЗ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2004 г., бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Работодателят може да докаже с писмена декларация обстоятелствата по ал. 1, т. 1, 2, 6 и 7, като за верността им носи наказателна отговорност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Работодателят ползва насърчителни мерки за заетост и обучение по чл. 17, ал. 2, т. 4 ЗНЗ при следния ред:

1. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) дирекция "Бюро по труда" обявява на информационното табло и най-малко в две местни или регионални средства за масово осведомяване насърчителните мерки и финансовите средства, за които може да сключва договори с работодатели; първоначалното обявяване на насърчителните мерки и финансовите средства, за които може да сключва договори с работодатели, е не по-късно от изтичането на три месеца от решението на Министерския съвет за приемане на Националния план за действие по заетостта за съответната година;

2. в 7-дневен срок от обявяването по т. 1 работодателят подава в дирекция "Бюро по труда" заявка за свободните работни места по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, и документи за обстоятелствата по ал. 1;

3. не се допускат до подбор и оценка работодатели, които не отговарят на условията по ал. 1;

4. в 3-дневен срок след изтичането на срока по т. 2 Съветът за сътрудничество извършва подбор и оценка на подадените заявки и предлага на директора на дирекция "Бюро по труда" списък на работодателите, с които да бъде сключен договор;

5. подборът и оценката на работодателите се извършват по следните критерии:

а) средносписъчна численост на персонала в предприятието за месеца преди кандидатстването;

б) вид на основната дейност;

в) ползвани насърчителни мерки през предходните 24 месеца;

г) изпълнение на задълженията по предходни договори;

6. оценката по отделните критерии се извършва при условия и параметри, определени в методика, утвърдена със заповед на министъра на труда и социалната политика;

7. списъкът на одобрените работодатели се изнася на информационното табло на дирекция "Бюро по труда" не по-късно от 7 дни след изтичането на срока по т. 2;

8. директорът на дирекция "Бюро по труда" уведомява писмено Съвета за сътрудничество за сключените през месеца договори с работодатели;

9. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) средствата за наетите лица при условията на чл. 36, ал. 1, чл. 43, 50, 51, 53, 53а, 55, 55а, 55б и 55в ЗНЗ се изплащат само за лицата, на които е осигурена заетост над средносписъчната численост на персонала за последните 6 месеца.

Чл. 51. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Работодател, който ползва преференции по чл. 36, 43, 50, 51, чл. 52, ал. 1, чл. 53, 53а, 55, 55а, 55б и 55в ЗНЗ, може да сключи договор по реда на Кодекса на труда последователно с повече от едно насочено от дирекция "Бюро по труда" безработно лице за обявеното работно място в рамките на срока на преференцията и срока по чл. 56, ал. 2 ЗНЗ.

(2) Трудовият договор с всяко следващо безработно лице, наето на обявеното работно място, е за срок, равен на оставащия срок по преференцията и на срока по чл. 56, ал. 2 ЗНЗ.

Чл. 52. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Работодател, който не е осигурил заетост на безработни лица на работните места по чл. 36, 43, 50, 51, чл. 52, ал. 1, чл. 53, 53а, 55, 55а, 55б и 55в ЗНЗ през периода на субсидиране на съответната насърчителна мярка по ЗНЗ и за допълнителен период, равен на периода на субсидиране, възстановява получените суми за съответната насърчителна мярка със законната лихва.

(2) Работодател, който прекрати едностранно трудовото правоотношение преди изтичането на срока по насърчителната мярка и допълнителния период по ал. 1 по причини, които не са свързани с виновно неизпълнение на трудовите задължения, възстановява получените средства със законната лихва.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2006 г.) Сумите по ал. 1 и 2 не се възстановяват при представяне на съдебно решение за обявяване в несъстоятелност по чл. 632 и 735 от Търговския закон.

(4) Сумите по ал. 1 не се възстановяват и при обективна невъзможност на дирекция "Бюро по труда" да насочи на освободеното работно място друго подходящо безработно лице в определения срок по насърчителната мярка или в срока по чл. 56, ал. 2 ЗНЗ.

(5) Работодателят може да не осигурява заетост на безработни лица за оставащия период в случаите по ал. 3.

Чл. 52а. (Нов - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) Работодател, който получи средства от други източници за финансиране на същите разходи, посочени в чл. 30а ЗНЗ, възстановява получените суми за съответната програма, насърчителна мярка или обучение.

Чл. 53. (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.).

Чл. 53а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) (1) Работодател, който ползва преференцията по чл. 57а ЗНЗ, подава заявка в териториалното поделение на Агенцията по заетостта, към която прилага документи, доказващи, че осигурява ежедневен организиран транспорт на разстояние до 100 км на наети работници и служители, живеещи извън границите на населеното място по месторабота.

(2) Заявката по ал. 1 с приложените документи се разглежда и одобрява от Съвета за сътрудничество.

Глава единадесета

ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.)

Раздел I

Обучение на възрастни

(Загл. изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.)

Чл. 54. (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) (1) Обучението на възрастни и професионалното ориентиране се осъществяват съгласно разпоредбите на глава седма ЗНЗ.

(2) При професионалното ориентиране и при обучението на възрастни се прилагат принципите на:

1. свобода на избора на професия, вида и формата на обучение;
2. свободен и равен достъп до обучение;
3. съобразяване на обучението с потребностите на работодателите от работна сила, състоянието на пазара на труда и с индивидуалните възможности на лицата.

Чл. 55. (1) Министърът на труда и социалната политика утвърждава Правилник за устройството и дейността на Националния консултативен съвет по професионална квалификация на работната сила.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Организационно-техническото обслужване на дейността на Националния консултативен съвет по професионална квалификация на работната сила се осигурява от Министерството на труда и социалната политика.

Чл. 56. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., отм., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.).

Чл. 57. (1) По реда на Закона за обществените поръчки може да се възлага проучване на потребностите на пазара на труда от квалифицирана работна сила.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Ежегодно с Националния план за действие по заетостта се определят средства за проучване на потребностите на работодателите от квалифицирана работна сила, като резултатите от проучването се използват за планиране на обучението на възрастни, организирано от Агенцията по заетостта.

Чл. 58. (1) (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.).

(2) Обучението на лица, предвидено в програми по глава шеста, раздел II ЗНЗ, се извършва при условията и по реда на правилника, както и по реда на съответната програма.

Раздел II

(* Виж § 22 от Постановление № 247 - ДВ, бр. 95 от 2005 г.)

**Обучение на възрастни и професионално ориентиране,
организирано от Агенцията по заетостта
(Загл. изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.)**

Чл. 59. (1) (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Обучението на възрастни се осъществява за придобиване на знания и умения, необходими за заемане на заявени свободни работни места, за задоволяване на бъдещи потребности на пазара на труда от квалифицирана работна сила и за запазване заетостта на заети лица.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2004 г., бр. 95 от 2005 г., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Поделенията на Агенцията по заетостта сключват договори с обучаващите институции, с Министерството на правосъдието чрез Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" и/или нейните териториални подразделения, с безработните лица и лицата, придобили право на професионална пенсия за ранно пенсиониране, включени в обучението.

(4) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2005 г.) Дирекция "Бюро по труда" организира мотивационно обучение на безработни лица и/или сключва договор за провеждане на обучението с обучаваща институция.

Чл. 60. (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2004 г., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Агенцията по заетостта провежда избор на обучаваща институция по реда на Закона за

обществените поръчки, като оценката на подадените предложения се извършва по критерия за икономически най-изгодното предложение и по методика, утвърдена от министъра на труда и социалната политика.

Чл. 61. (Отм. - ДВ, бр. 82 от 2004 г.).

Чл. 62. (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2004 г., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Поделенията на Агенцията по заетостта могат да организират обучение на безработни лица и на лицата по чл. 63, т. 5 ЗНЗ без предварително осигурено работно място по списъци на професии и ключови компетентности, предложени от регионалните органи по заетостта в съответствие с потребностите на пазара на труда.

(2) Списъците по ал. 1 се съгласуват с Националния консултативен съвет по професионална квалификация на работната сила и се утвърждават от министъра на труда и социалната политика.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2004 г., отм., бр. 95 от 2005 г.).

(4) (Нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Агенцията по заетостта финансира обучение на лица, изтърпяващи наказание "лишаване от свобода", без предварително осигурено работно място по искане на Министерството на правосъдието чрез Главна дирекция "Изпълнение на наказанията".

Чл. 63. (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2004 г., бр. 95 от 2005 г., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) (1) Работодателят има право да посочи обучаваща институция, отговаряща на изискванията на ЗНЗ, или да поиска от поделенията на Агенцията по заетостта да организира обучение за придобиване на професионална квалификация или ключови компетентности на безработни и заети лица съгласно чл. 63, т. 1, 3 и 4 ЗНЗ и на лица по чл. 63, т. 5 ЗНЗ с цел осигуряване и запазване на заетостта при следните условия:

1. да няма изискуеми публични задължения;

2. да отговаря на изискванията за отпускане на помощи по Закона за държавните помощи;

3. да е регистриран по действащото законодателство;

4. (нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) да няма задължения за неизпълнение на сключени договори по програми, мерки и обучения, както и по проекти по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси";

5. (нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) да не е получавал средства от други източници за финансиране на същите разходи, посочени в чл. 30а ЗНЗ;

6. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.) да осигури или да запази заетостта на всички успешно завършили лица за срок не по-кратък от 6 месеца след приключване на обучението; при обучение за придобиване на професионална

квалификация работодателя следва да осигури или да запази заетостта за конкретното работно място, за което лицето е било включено в обучение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Работодателят може да докаже с писмена декларация обстоятелствата по ал. 1, т. 1, 2, 4 и 5, като за верността им носи наказателна отговорност.

(3) Работодателят подава в дирекция "Бюро по труда" заявка за обучение по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, и декларации и документи за обстоятелствата по ал. 1.

(4) Съветът за сътрудничество извършва подбор на подадените заявки в съответствие с приоритетите на общинските планове за развитие и потребностите на работодателите от работна сила.

(5) Списъкът на одобрените работодатели се изнася на информационното табло на дирекция "Бюро по труда" не по-късно от 7 дни след датата на заседанието на Съвета за сътрудничество.

(6) Отношенията между работодателя и поделението на Агенцията по заетостта се уреждат с договор.

(7) Директорът на дирекция "Бюро по труда" уведомява писмено Съвета за сътрудничество за сключените през месеца договори за обучение за осигуряване и запазване на заетостта с работодателите.

(8) Агенцията по заетостта финансира обучението до утвърдения максимален размер на средствата за обучение на едно лице, определен в Националния план за действие по заетостта за съответната година.

(9) Финансирането на обучението на лица в предприятията по чл. 63, т. 3 и 4 ЗНЗ се извършва при равно участие на Агенцията по заетостта и работодателя. Не се финансира обучението на лица в предприятията на пълна бюджетна издръжка.

Чл. 64. (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2004 г., бр. 95 от 2005 г., отм., бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.).

Чл. 65. (Отм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.).

Чл. 66. (Отм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.).

Чл. 67. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Работодателят има право да извърши подбор на безработни лица, които да бъдат включени в обучение за придобиване на професионална квалификация или ключови компетентности, необходими за заемане на заявени от него конкретни работни места.

(2) В случаите, когато работодателят не упражни правото си по ал. 1, подборът се

извършва от дирекция "Бюро по труда".

Чл. 68. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) През периода на провеждане на обучението Агенцията по заетостта и нейните териториални поделения упражняват контрол за изпълнението на поетите договорни задължения.

Чл. 69. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) За участие в обучение на възрастни съгласно чл. 66, ал. 3 и 4 ЗНЗ поделенията на Агенцията по заетостта изплащат средства за стипендия, транспорт и квартира въз основа на издаден от обучаващата институция документ, удостоверяващ дните на присъствие на занятия.

(2) Стипендията се изплаща от поделението на Агенцията по заетостта през месеца, следващ месеца, през който е провеждано обучението. Стипендията за декември може да се изплаща през същия месец.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.).

(4) (Нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Поделенията на Агенцията по заетостта осигуряват средствата за квартира и транспорт на обучаваните безработни лица, ако обучението се провежда в друго населено място, различно от местоживеенето на лицата.

(5) (Нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Когато ежедневните транспортни разходи на обучавания са по-малки от ежедневните квартирни разходи, поделенията на Агенцията по заетостта съобразно графика на обучението могат да заплащат само ежедневни транспортни разходи.

(6) (Нова - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Агенцията по заетостта сключва договор за групов рискоса застраховка на обучаваните лица за срока на обучението.

Чл. 70. (Отм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.).

Чл. 71. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) (1) Професионалното ориентиране се осъществява с цел подпомагане на лицата в съответствие с техния личностен профил и индивидуални характеристики при избора им на професия, подходящо обучение и кариерно развитие.

(2) Професионалното ориентиране се провежда в индивидуални и групови форми.

(3) Професионалното ориентиране се извършва в поделенията на Агенцията по заетостта и/или в информационно-консултантските звена към тях, както и в лицензирани институции по реда на Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

(4) Професионално ориентиране може да се извършва по професии от всички области на икономическата и социалната сфера.

(5) Поделенията на Агенцията по заетостта извършват професионално ориентиране на заетите и учащите се, които желаят да работят през свободното си от учене време, както и на лицата, придобили право на професионална пенсия за ранно пенсиониране, които не работят.

(6) Поделенията на Агенцията по заетостта организират професионално ориентиране на безработни лица или сключват договор за провеждане на професионално ориентиране от лицензирана институция по реда на ЗПОО.

(7) Поделенията на Агенцията по заетостта провеждат избор на лицензирана институция за осъществяване на професионално ориентиране по реда на Закона за обществените поръчки, като оценката на подадените предложения се извършва по критерия за икономически най-изгодното предложение и по методика, утвърдена от министъра на труда и социалната политика.

(8) Професионалното ориентиране в лицензирани институции по реда на ЗПОО на безработните лица, насочени от поделенията на Агенцията по заетостта, се финансира от средствата за активна политика в размер, определен в Националния план за действие по заетостта за съответната година.

(9) Средствата по ал. 8 се предоставят еднократно за период от две години за едно и също безработно лице.

(10) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Агенцията по заетостта и нейните териториални поделения упражняват контрол за изпълнението на задълженията по сключените договори за професионално ориентиране.

Чл. 72. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) Професионалното ориентиране в рамките на груповите мероприятия може да включва и представяне дейността на работодателите и обучаващите институции, свързана с конкретни професии.

Чл. 73. Поделението на Агенцията по заетостта информира, консултира и организира чрез насочване безработни лица за включване в обучение в центровете за професионално обучение към Министерството на труда и социалната политика.

Чл. 74. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., изм., бр. 98 от 2010 г. , в сила от 14.12.2010 г.) Поделението на Агенцията по заетостта оказва съдействие посредством информиране, консултиране и насочване за включване в обучение на лицата по чл. 48 и 49 ЗНЗ.

Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2008 г., в сила от 4.07.2008 г.) (1) Професионалното ориентиране се извършва с помощта на специализирани информационни материали и технически средства.

(2) Агенцията по заетостта може да организира разработването на специализирани информационни материали за професионално ориентиране.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на правилника:

1. "Допълнителен период, равен на периода на субсидиране" е период, равен на срока на насърчителната мярка по ЗНЗ, който започва от датата на изтичането на срока на насърчителната мярка.

2. (Отм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Безработните и работодателите, сключили договори преди влизането в сила на правилника и ползващи преференции при условията на ЗНЗ, продължават да ги ползват при условията на договора.

§ 3. Безработни и работодатели, които до влизането в сила на правилника са подали молба за ползване на преференции по реда на ЗНЗ, могат да ги ползват след представяне на посочените в правилника документи и при спазване на процедурите по реда на правилника.

§ 4. Правилникът се приема на основание § 8, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗНЗ.

§ 5. Изпълнението на правилника се възлага на министъра на труда и социалната политика.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Постановление № 249 на Министерския съвет от 17 септември 2004 г. за приемане на

Наредба за възлагане на малки обществени поръчки

(ДВ, бр. 84 от 2004 г., в сила от 1.10.2004 г.)

.....

§ 2. В Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта, приет с Постановление № 131 на Министерския съвет от 2003 г. (ДВ, бр. 58 от 2003 г.), в чл. 61, ал. 1 думите "чл. 3, ал. 2 от Наредбата за възлагане на обществени поръчки под праговете, определени в чл. 7, ал. 1 от Закона за обществените поръчки, приета с Постановление № 59 на Министерския съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 36 от 2000 г.; изм., бр. 16 от 2001 г.; Решение № 1537 на Върховния административен съд от 2001 г. - бр. 25 от 2001 г.)" се заменят с "чл. 2, ал. 1 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки, приета с Постановление № 249 на Министерския съвет от 2004 г. (ДВ, бр. 84 от 2004 г.)".

.....

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 247 на Министерския съвет от 22 ноември 2005 г. за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта

(ДВ, бр. 95 от 2005 г., в сила от 1.01.2006 г.)

.....

§ 22. (*) Наименованието на глава втора, раздел II "Обучение за придобиване на професионална квалификация" се поставя след чл. 58.

.....

Допълнителна разпоредба

§ 31. Навсякъде в правилника думите "обучаващата организация" и "обучаваща организация" да се заменят съответно с "обучаващата институция" и "обучаваща институция".

.....

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 110 на Министерския съвет от 12 май 2006 г. за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта

(ДВ, бр. 42 от 2006 г., в сила от 23.05.2006 г.)

.....

Допълнителна разпоредба

§ 16. (В сила от 12.07.2006 г.) Навсякъде в правилника думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

Заклучителна разпоредба

§ 17. Постановлението влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 16, който влиза в сила от 12 юли 2006 г.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА към Постановление № 291 на Министерския съвет от 9 декември 2010 г. за изменение и допълнение на

Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта

(ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 14.12.2010 г.)

§ 32. Постановлението влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на разпоредбата на [§ 22, т. 1, буква "б"](#), която влиза в сила от 4 август 2013 г.